

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди
Кафедра освітології та інноваційної педагогіки
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Навчально-науковий інститут публічного управління
та державної служби
Кафедра публічної політики
Інститут досліджень безпеки Європейського Союзу (Франція)
Гранадський університет (Іспанія)
Жешувський університет (Республіка Польща)
Університет третього віку в Громадкі (Республіка Польща)
Європейський інститут безперервної освіти (Словацька Республіка)
Педагогічний інститут Чендуського університету (КНР)
Університет імені Неджметтіна Ербакана (Туреччина)
Державний університет в Гуарапуаві (Бразилія)

Матеріали
VI Міжнародної науково-практичної конференції

**ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ВИЩОЇ І СЕРЕДНЬОЇ
ОСВІТИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

20–21 травня 2022 року

Харків
2022

ББК 74.58+74.20+88.40+88.840

УДК 37.013.77:[378+373.5]

П86

Редакційна колегія:

Балацинова А. Д. – канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Васильєва С. О. – д-р пед. наук, доцент, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Ворожбіт-Горбатюк В. В. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Кін О. М. – д-р пед. наук, доцент, доцент кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Лупаренко С. Є. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Попова О. В. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Рогова Т. В. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Собченко Т. М. – д-р пед. наук, доцент, доцент кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Ткачова Н. О. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Цапко А. М. – канд. пед. наук, доцент кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

Відповідальність за зміст, стилістику, орфографію та пунктуацію статей несуть автори

*Затверджено редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
(протокол №7 від 20.07.2022 року)*

Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика : матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 20–21 травня 2022 р.) / за ред. Боярської-Хоменко А. В., Попової О. В. ; Харк. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди. Харків, 2022. 498 с.

У збірнику відображено психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої школи в умовах сучасних викликів. Він містить результати досліджень учених, викладачів, учителів, наукові пошуки докторантів, аспірантів, здобувачів вищої освіти з питань методології, історичного та компаративного дискурсу розвитку педагогічної науки; організаційних, дидактичних і методичних засад реалізації дистанційного та змішаного навчання; педагогічних засад інклюзивної освіти; інновацій в освіті; розвитку загальної і вищої освіти; освіти дорослих; цифрових трансформацій в публічному управлінні та адмініструванні.

Матеріали стануть у нагоді науковцям, докторантам, аспірантам, викладачам, здобувачам вищих закладів освіти, практичним працівникам у галузі освіти.

Кіріленко О. Г., Соколова Є. В.	232
Досвід використання проєктного навчання під час формування «soft skills» бакалаврів з інженерії програмного забезпечення	
Коноваленко Д. О., Сьомін А. В., Сьоміна О. В.	235
Використання коучингу при викладанні дисциплін стоматологічного профілю	
Кладченко І. М.	239
Проблема методів навчання в умовах розвитку інноваційних процесів у освіті	
Лазарєв М. І., Лазарєва Т. А.	242
Формування професійних компетентностей у майбутніх фахівців харчової галузі в умовах дуального навчання	
Лебедева К. О.	245
Дидактичні можливості проєктної технології для формування іншомовної комунікативної компетентності студентів технічного закладу вищої освіти	
Лі Хайцзюань	248
Використання інтернет-ресурсів у підготовці майбутніх учителів музичного мистецтва як педагогічна проблема	
Мартинюк І. М., Стаднічук О. М., Шматов Є. М.	252
Симуляційне навчання як засіб підвищення професійної компетенції співробітників різних служб швидкого реагування навичок	
Ткачов А. С., Кабанська О. С., Власова В. П.	255
До питання класифікації мультимедійних технологій навчання	
Чаркіна Т. І.	258
Формування медіаграмотності як нагальна потреба сучасності	
Шматько К. В., Ковічинська К. А.	262
Критичне мислення як науково-педагогічна проблема	

СЕКЦІЯ V ЗАГАЛЬНА І ВИЩА ОСВІТА В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

Беземчук Л. В., У Юе	265
Методи формування творчої самостійності майбутнього вчителя музичного мистецтва засобами інтегрованого навчання	
Білик В. М., Макущенко А. О.	268
Розвиток емоційного інтелекту учнів 5–7 класів	
Борисенко Н. О.	272
Виховна місія Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди	
Власенко Я. В.	275
Формування економічної грамотності у здобувачів вищої освіти в системі взаємодії «ментор-менті»	

Список використаних джерел

1. Носенко Е. Л., Четверик-Бурчак А. Г. Теорія множинності проявів інтелекту Х. Гарднера. *Курс лекцій з дисципліни «Теорія емоційного інтелекту» із завданнями для самоконтролю*. Дніпропетровськ, 2016. 113 с. URL : <https://stom.tilimen.org/kurs-lekcij-z-vibirkovoyi-disciplini-teoriya-emocijnogo-intele.html?page=2>.
2. Топ-10 ігор для розвитку емоційного інтелекту. *4MAMAS*. URL : <https://www.4mamas-club.com/porady/top-10-igor-dlya-rozvitku-emocijnogo-intelektu/>.
3. Холл Н. Тест емоційного інтелекту. URL : <https://psyttests.org/emotional/hall-run.html>
4. Cheniss C. Emotional Intelligence: What it is and Why it Matters. *Consortium for Research on Emotional Intelligence in Organizations*. 2000. URL : https://www.eiconsortium.org/reports/what_is_emotional_intelligence.html.
5. Gengler C. Social and emotional changes in teens. 2018. *University of Minnesota Extension*. URL: <https://extension.umn.edu/teen-development/social-and-emotional-changes-teens>.
6. Johnson G. Theories of Emotion. *Internet Encyclopedia of Philosophy*. URL : <https://iep.utm.edu/emotion/>.

ВИХОВНА МІСІЯ ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ

Борисенко Н.О.

кандидатка педагогічних наук, доцентка

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
м. Харків, Україна

У статті презентовано ключові напрями виховної роботи, які здійснює Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди. Зазначено, що відповідно до Концепції виховної роботи університет здійснює системно роботу на основі партнерства за напрямками: формування громадянської активності здобувачів вищої освіти діяльність на засадах академічної доброчесності, загальної і професійної етики, долучення до охорони навколишнього середовища і розумного споживання, формування екологічного мислення, участь у творчих проєктах і заходах.

Ключові слова: *виховна робота, концепція, партнерство, педагогічна освіта, університет.*

The article presents the key areas of educational work carried out by H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University. In particular, according to the Concept of educational work, the university provides systematic work on the basis of partnership in the following areas: formation of civil activity of applicants for higher education, understanding and activity based on academic integrity, general and

professional ethics, involvement in environmental protection and reasonable consumption, formation of ecological thinking, participation in creative projects and events.

Key words: *educational work, concept, partnership, pedagogical education, university.*

Процвітання нашої держави, утвердження високих позицій у світовій академічній і професійній спільноті, піднесення статусу інноваційної відкритої демократичної країни багато в чому залежить від єдності зусиль освітян, педагогів, державних управлінців, керівників об'єднаних територіальних громад. Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди вже третє століття є амбасадором підготовки успішних, умотивованих педагогів – фахівців, які здатні забезпечити якість освіти глибоко на рівні новітніх наукових досягнень. Наш випускник уміє організувати відкрите інноваційне безпечне освітнє середовище.

Місія Сковородинівського університету синергетична із стратегічними пріоритетами, визначеними Резолюцією Ради ЄС у галузі освіти та професійної підготовки щодо Європейського освітнього простору. Наша місія – формування вчителя – освіченого українця, громадянина, патріота, професіонала, носія культури [4]. Потужний кадровий склад науково-педагогічних працівників нашого університету в конструктивній інтеграції з об'єднаними територіальними громадами, представниками бізнесу, стейхолдерами послідовно і виважено формує актуальний інноваційний зміст 114-ти освітніх програм [4].

Концепція виховної роботи реалізується в контексті Стратегії розвитку Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди [1; 4].

Високу якість науково-методичного супроводу педагогічної освіти і фундаментального оволодіння комплексом професійно й особистісно значимих компетентностей майбутнього вчителя в університеті забезпечують 52 кафедри на 11-ти факультетах, об'єднаних у 4 інститути [4].

Мистецтво навчати й виховувати інших майбутні педагоги опановують у 17-ти науково-методичних лабораторіях, 7-ми освітньо-культурних центрах, серед яких: інклюзивно-ресурсний, центр освіти дорослих, студентський хаб, спотивний клуб, психологічна служба [1; 4].

Сковородинівська спільнота конструктивно поєднує кращі традиції з інноваційними технологіями на засадах педагогічного партнерства [2]. Мистецтво навчати й виховувати інших майбутні педагоги опановують:

- у безпечному просторі, коли кожен здобувач може відчутти родинну батьківську турботу в стінах нашого університету;

- на кожному факультеті солідний кадровий склад спроможний забезпечити глибинне духовне особистісне і професійне зростання кожного здобувача за індивідуальною траєкторією розвитку в партнерстві з усіма структурними підрозділами, а також на рівні міжуніверситетського партнерства;

- кожен здобувач має відкритий доступ і вмотивований до участі в соціально значимих івентах, громадських ініціативах на регіональному, національному, міжнародному рівнях.

Напрями та зміст виховної роботи в Університеті визначено Концепцією: формування громадянської активності здобувачів вищої освіти, розуміння і діяльність на засадах академічної доброчесності, загальної і професійної етики, долучення до охорони навколишнього середовища і розумного споживання, формування екологічного мислення, участь у творчих проєктах і заходах. Усі вони, поряд з виховними цілями, покликані реалізувати програму неперервної професійної орієнтації майбутніх фахівців [1].

Суб'єктами, які забезпечують реалізацію концепції виховної роботи в Університеті є: Виконавча рада університету, Вчена рада університету; Науково-педагогічні працівники та співробітники університету; Відповідальні за виховну роботу на факультетах; Інститут кураторів; Спілка студентів та молоді; Культурно-мистецький центр; Спортивний клуб; Музейний комплекс університету, провідні кафедри та інші структури, що діють на громадських засадах [1; 2].

Наші випускники в усьому світі демонструють свідомий патріотизм, глибинне духовне особистісне і професійне зростання, вони затребувані на ринку праці, гідно несуть почесний статус учителя, який обрав професію за спорідненістю душі і природних талантів. Ми відкриті для європейського досвіду і творимо спільне дослідницьке середовище в регіоні, країні, у тому числі з зарубіжними партнерами. Кожен студент, аспірант, слухач курсів підвищення кваліфікації в нашому університеті активно долучається до трансформації в національний континуум світового досвіду зі створення унікальних інструментів підвищення якості освіти. Наші здобувачі підвищують якість освіти через реалізацію понад 72 проєктів, понад 12 інноваційних освітніх стартапів [1].

У фокусі нашої уваги – кожна особистість: дитина, учень, студент, учитель, викладач, учений. Маючи унікальну культурну і наукову спадщину, спільну мету і чіткі перспективи, ми створюємо комфортні умови і безпечний простір для кожного. Ми готові і вже реалізуємо план дій з розбудови стійких освітніх систем після пандемії COVID-19, ініційований ЮНІСЕФ. У стінах Сковородинівського університету створено комфортні умови для соціально-емоційного навчання, соціальної взаємодії та підтримки. Структури і підрозділи університету повною мірою забезпечують відкритий доступ до освіти, якісної навчально-пізнавальної і науково-дослідницької роботи. Кожна особистість у нашому університеті відчуває батьківську турботу і піклування про благополуччя здобувача, психосоціальну підтримку психічного здоров'я.

У нашому університеті успішно реалізуються трендові івенти комунікативного менеджменту. Ми змінюємо підходи до оцінювання й формування культури якості освіти через відкритий моніторинг і активацію прав автономії університету. Ми створюємо комфортні умови для професійного розвитку вчителів, освітян, педагогів-науковців [1].

Освіта, педагогіка єднає нас у прагненні щастя. Віра в європейську, демократичну Україну надихає нас на нові звершення заради процвітання її народу. Сила і натхнення для вчителя в успіху його учнів.